

Leif Eriksson

Leif Eriksson (fornisländska: *Leifr Eiríksson*), även *Leif den lyckosamme* (fornisl. *Leifr inn heppni*), troligen född omkring 970 på Island, död omkring 1020, var en sjöfarare och upptäcktsresande från Grönland. Leif Eriksson var sannolikt den förste europé som landsteg i Nordamerika. Det ska ha skett omkring år 1000. Resan till Nordamerika skildras i *Erik Rödes saga* och i *Grönlänningasagan*. I den förstnämnda skildras sjöresan som ett resultat av att Leif hamnade ur kurs. I den sistnämnda framställs färden som en förberedd expedition.

Leif Eriksson var son till *Erik Röde*, den förste europé att upptäcka och namnge Grönland, och hans hustru Tjodhild (även kallad "Torhild" i *Hauksbók*). De levde på den grönländska gården *Brattalid*, där de också lät bygga en egen kyrka. Fadern dömdes till tre års landsförvisning från Island när Leif Eriksson var elva år gammal.^[1]

Innehåll

Sjöresor till Nordamerika

Resor i Leif Erikssons efterföljd

Eftermäle

Referenser

Noter

Källor

Leif Eriksson

Född	<u>Eiríksstaðir</u>
Död	<u>1020</u> (cirka) <u>Brattalid, Grönland</u>
Medborgarskap	<u>Island</u>
Sysselsättning	<u>Upptäcktsresande,</u> <u>sjöfarare</u>
Föräldrar	<u>Erik Röde</u>
Släktingar	<u>Thorvald Eiriksson</u> (syskon) <u>Frejdis Eriksdotter</u> (syskon)

Redigera Wikidata

Sjöresor till Nordamerika

Enligt *Grönlänningasagan* nådde *Bjarne Herjolfsson* 986 Nordamerikas kust. Han landsteg dock aldrig utan återvände till Grönland. Senare sålde Herjolfsson sitt skepp till Leif Eriksson.^[2] Enligt *Erik Rödes saga* seglade Leif Eriksson till Norge 999, där han som hirdman kom att ingå i kretsen runt kung *Olav Tryggvason*. Leif Eriksson fick i uppdrag att införa *kristendomen* på Grönland, dit han återvände tillsammans med kristna präster.

Leif Eiriksson opdager Amerika, måleri av *Christian Krohg* 1893.

Leif Erikssons staty i Boston, utförd av Anne Whitney.

Efter ankomsten till Grönland seglade Leif Eriksson sydväst och gick i land på Baffinön, av Leif kallat Helluland, *landet av idel jöklar och sten/hällar*.

Längre söderut nådde han en skogig kust som han kallade Markland (dagens Labrador). Två dygn senare slog han vinterläger i ett grönt landskap, som han kallade Vinland (efter vildvinsrankor

eller ordet *vin* som på fornnordiska kan betyda 'gräsmark').

Vinlands geografiska placering är omtvistad. Leif Eriksson

återvände därefter till Grönland, troligen år 1000. Därefter övertog han gården Brattalid.

Karta med sjövägen från Brattalid till Vinland.

Resor i Leif Erikssons efterföljd

Senare nådde Leif Erikssons bror Torvald fram till Nordamerika, men dödades av "skrälingar", nordbornas namn på ursprungsbefolkningen (troligen indianer). Enligt Erik Rödes saga seglade Torfinn Karlsämne i början av 1000-talet tillsammans med 160 män och några kvinnor västerut med tre skepp. De hade med sig boskap och andra förnödenheter och grundlade en bosättning i Nordamerika. Förutsättningarna var goda (bete, fiske, jord), men efter tre år av inre splittring, ringa kontakt med Norden och konflikter med urbefolkningen upphörde till slut bosättningen.

Att nordbor som första européer reste till Amerika cirka 500 år före Columbus är allmänt accepterat. 1960 påträffades en, troligen, västnordisk bosättning av Helge Ingstad på Newfoundlands norra udde (51° 36' N, 55° 32' V), även kallad L'Anse aux Meadows, där fyndet av en vikingatida ringnål var det mest uppseendeväckande, men också ben av husdjur och speciellt avfall, som daterats med hjälp av C14-metoden.

Amerikanskt frimärke med bild av Leif Eriksson.

Eftermäle

Efter ett beslut i den amerikanska kongressen den 2 september 1964 har den nordiska invandringen till USA uppmärksammas med Leif Erikson Day, vilken infaller den 9 oktober.^{[3][4]}

Leif Eriksson har även fått ge namn på Hagbard Celines gyllene ubåt i Illuminatus! av Robert Anton Wilson och Robert Shea

Referenser

Noter

- ¹ [^] "Winge, Jon, Mange har "funnet Amerika" : Leiv Eiriksson først i vår tid" (<https://web.archive.org/web/20130409225433/http://www.nb.no/leiveriksson/artikkel.html>). Arkiverad från originalet (<http://www.nb.no/leiveriksson/artikkel.html>) den 9 april 2013. <https://web.archive.org/web/20130409225433/http://www.nb.no/leiveriksson/artikkel.html>. Läst 13 juli 2010.
- ² [^] Grönlänningasagan (http://sagadb.org/graenlendinga_saga)
- ³ [^] Angående 1964 års kongressbeslut, se även artikeln «Leiv Eiriksson» i Store Norske leksikon, läst 13 juli 2010 (http://www.snl.no/Leiv_Eiriksson)
- ⁴ [^] President Barack Obamas kungörelse inför Leif Erikssondagen 2009 (https://www.whitehouse.gov/the_press_office/Presidential-Proclamation-Leif-Erikson-Day) Arkiverad (https://web.archive.org/web/20091009110834/http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Presidential-Proclamation-Leif-Erikson-Day) 9 oktober 2009 hämtat från the Wayback Machine.

Källor

- *Grönlänningasagan*, cirka 1260
- *Erik Rödes saga*, förmodligen från 1200-talet
- *Heimskringla*, Snorre Sturlasson, cirka 1230
- *Vikingarna och folken i norr*, David M. Wilson, 1980
- *En nordisk kronologi*, Alf Henrikson, 1985

Hämtad från "https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Leif_Eriksson&oldid=49868923"

Sidan redigerades senast den 21 november 2021 kl. 14.35.

Wikipedias text är tillgänglig under licensen Creative Commons Erkännande-dela-lika 3.0 Unported. För bilder, se respektive bildsida (klicka på bilden). Se vidare Wikipedia:Upphovsrätt och användarvillkor.